

nonverbneg

Hajdú Péter 1968. Chrestomathia Samoiedica. Tankönyvkiadó, Budapest.

Labanauskas, K. I. 2001, Yamidihi' Lahanaku', Russkaya literatura, Moskva

Nenang M. A. 2005. Russko-Neneckij razgovornik. Izdatelstvo Drofa, Sankt-Peterburg

Pushkareva E. T. 1991, Neneckie narodnie skazki. Na neneckom jazyke. Moskva

Tereshchenko, Natalija M. 1965, Nenecko–Russkij Slovar' Sovetskaja Enciklopedia, Moskva

Yangasova, N. M. 2001, Neneckie skazki i neneckie pesni sudbabcq, jarabcq. Izdatelstvo

Tomskovo Universiteta, Tomsk

nonverbneg 01 Labanauskas 2001: 18

Пыдар ңысы ерван нинав ңа".

Pidar ɲisi jerwan n'inaw ɲa?.

Pidar	ɲisi	jerwan	n'inaw	ɲa?				
pidar	ɲisi	jerwa	-n n'i -na -w	ɲa	-?			
pidar	ɲæsi	jerw	-n n'i -n -wa	ɲæ	-?			
pr	n	n	-v.pn v	-v.pn	-exl v	-v.cn		
2SG	стойбище	богач	-2SG NEG -2SG	-EXL	быть	-CNEG		
2SG	nomad.camp	land.owner	-2SG NEG -2SG	-EXL	be	-CNEG		
2SG	nomadisch.Lager	Landbesitzer	-2SG NEG -2SG	-EXL	sein	-CNEG		

Ты не владеец лагеря.

You are not the owner of the camp.

Du bist nicht der Besitzer des Lagers.

nonverbneg 02 Yangasova 2001: 72

Няхајут то"олахан нинякэн ңа".

N'axajut to?olaxan n'in'aken ɲa?.

N'axajut	to?olaxan	n'in'aken	ɲa?				
n'a -xaju	-t	to?olaxa -n	n'i -n'ake	-n	ɲa	-?	
n'a? -xaju	-n?	to?laxa -n	n'i -naki	-n	ɲæ	-?	
pp	-n.poss-num	-n.case adj	-v.pn v	-v.mood	-v.pn v	-v.cn	
к	-DU	-DAT	похожий	-2SG NEG -PROB.IMPF	-2SG	быть	-CNEG
to	-DU	-DAT	similar	-2SG NEG -PROB.IMPF	-2SG	be	-CNEG
zu	-DU	-DAT	ähnlich	-2SG NEG -PROB.IMPF	-2SG	sein	-CNEG

Ты наверное не похож на них.

Probably you are not similar to them.

*Du bist wahrscheinlich nicht ihresgleichen.***nonverbneg 03.pos Hajdú 1968: 86**

Нябтед тэвась неры ямңэ пэрмеми ям" нивы ңа", ңока"е" мюд" ңэривы".

n'abt'ed tawas' n'eri jamŋæ pærm'em'i jamq n'iwī ɲaɔ, ɲokaɔjeɔ m'udɔ ɲær'iwīɔ.

n'abt'ed tawas'			n'eri	jamŋæ	pærm'em'i	jam? n'iwī3			ɲa?,					
n'abt'ed	tawa	-s'	n'eri	jam	-ŋæ	pær	-m'e	-m'i	jam?	n'i	-wi	-3	ɲa	-?
n'abt'ed	tawa	-s'	n'eri	jam?	-ŋæ	pær	-wi	-m'i	jam?	n'i	-wV	-3	ɲæ	-?
adv	v	-v.inf	adj	n	-n.case	v	-v.partic	-n.poss	n	v	-v.mood	-v.pn	v	-v.cn
рядом	дойти	-INF	прежний	море	-ESS	звать	-PTCP.PF	-1SG	море	NEG	-NARR	-[3SG]	быть	-CNEG
near	arrive	-INF	earlier	sea	-ESS	name	-PTCP.PF	-1SG	sea	NEG	-NARR	-[3SG]	be	-CNEG
nahe	ankommen	-INF	frühere	Meer	-ESS	heissen	-PTCP.PF	-1SG	Meer	NEG	-NARR	-[3SG]	sein	-CNEG
*ɲoka?je?			m'ud?			ɲær'iwī?								
*ɲoka	-?je	-?	m'ud		-?	ɲæ	-r'i	-wi	-?					
ɲoka	-?je	-?	m'ud		-?	ɲæ	-r'i	-wV	-?					
adj	-n.deriv.n	-n.num	n		-n.num	v	-v.deriv.v	-v.mood	-v.pn					
много	-AUG	-PL	караван.из.нарт		-PL	быть	-LIM	-NARR	-3PL					
much/many	-AUG	-PL	sleigh-caravan		-PL	be	-LIM	-NARR	-3PL					
viel	-AUG	-PL	Schlitten-Karawane		-PL	sein	-LIM	-NARR	-3PL					

Подойдя поближе то, что мне казалось морем, было не море, а много караванов саней.

When I came closer it was not a sea as I thought before, but they were a lot of sleigh-caravans.

Als ich näher kam war es kein Meer, wie ich vorher geglaubt hatte, sondern es waren viele Schlitten-Karawanen.

nonverbneg 03.neg Labanauskas 2001: 70

Чуку ява" хэхэ я нив ңа".

T'uku jawa? хехе ja n'iw ɲa?.

T'uku	jawa?	хехе ja	n'i3w	ɲa?		
t'uku	ja	-wa?	хехе ja	n'i	-3	-w ɲa -?
t'uku	ja	-wa?	хехе ja	n'i	-3	-wa ɲæ -?
pr	n	-n.poss	n	n	v	-v.pn -exl v -v.cn
это	земля	-1PL	идол земля	NEG	-[3SG]	-EXL быть -CNEG
this	land	-1PL	idol land	NEG	-[3SG]	-EXL be -CNEG
diese(r/s)	Land	-1PL	Götze Land	NEG	-[3SG]	-EXL sein -CNEG

Эта земля не светая земля.

This land is not a sacred land.

Dieses Land ist kein heiliges Land.

nonverbneg 04.pos Pushkareva 2003: 215

Нисяр параҥода.

N'is'ar paraҥoda.

N'is'ar paraҥoda3

n'is'a -r paraҥoda -3

n'is'e -r paraҥoda -3

n	-n.poss	n	-v.pn
отец	-2SG	король	-[3SG]
father	-2SG	king	-[3SG]
Vater	-2SG	König	-[3SG]

Твой отец король.

Your father is a king.

Dein Vater ist ein König.

nonverbneg 04.neg Labanauskas 2001: 31

Ңылика ни ҥа"?

Ңil'ika n'i ҥa??

Ңil'ika n'i3 ҥa?

Ңil'ika n'i -3 ҥa -?

Ңil'eka n'i -3 ҥæ -?

n	v	-v.pn	v	-v.cn
злое.существо	NEG	-[3SG]	быть	-CNEG
evil.ghost	NEG	-[3SG]	be	-CNEG
böser.Geist	NEG	-[3SG]	sein	-CNEG

Это не черт?

Is it not an evil ghost?

Ist es nicht ein böser Geist?

nonverbneg 05.pos Labanauskas 2001: 49

Ява" хупта.

Jawa? xubta.

Jawa? xubta

ja -wa? xubta

ja -wa? xubta

n -n.poss adv

земля -1PL далеко

land -1PL far

Land -1PL weit

Наша земля далеко.

Our land is far.

Unser Land is weit von hier.

nonverbneg 05.neg Labanauskas 2001: 11

[...], мята хупта ни на".

[...], m'ata xubta n'i ɲa?.

m'ata xubta n'i3 ɲa?

m'a -ta xubta n'i -3 ɲa -?

m'a? -da xubta n'i -3 ɲæ -?

n -n.poss adv v -v.pn v -v.cn

чум -3SG далеко NEG -[3SG] быть -CNEG

tent -3SG far NEG -[3SG] be -CNEG

Zelt -3SG weit NEG -[3SG] sein -CNEG

[...], ego čum neдалеко.

[...], his tent is not far.

[...], sein Zelt ist nicht weit von hier.

nonverbneg 06 Labanauskas 2001: 44

Малкбвами ями хупта нив ɲа".

Malkbwam'i jam'i xubta n'iw ɲa?.

Malkbwam'i jam'i xubta n'i3w ɲa?.

malk -b -wa -m'i ja -m'i xubta n'i -3 -w ɲa -?

ma?alko -mba -wa -m'i ja -m'i xubta n'i -3 -wa ɲæ -?

v -v.deriv.v -v.nf -n.poss n -n.poss adv v -v.pn -exl v -v.cn

собирать -CONT -NACT -1SG земля -1SG далеко NEG -[3SG] -EXL быть -CNEG

collect	-CONT	-NACT	-1SG	land	-1SG	far	NEG	-[3SG]	-EXL	be	-CNEG
sammeln	-CONT	-NACT	-1SG	Land	-1SG	weit	NEG	-[3SG]	-EXL	sein	-CNEG

Мое пастбище недалеко.

The land where I collect the reindeer is not far.

Mein Rentiersammelplatz ist nicht weit von hier.

nonverbneg 07.pos Yangasova 2001: 24

Ңамгэ тарця?

Ңамке тарс'а?

Ңамке тарс'а3

җамке тарс'а -3

җамке тарс'а -3

pr	pr	-v.pn
что	такой	-[3SG]
what	such	-[3SG]
was	solcher	-[3SG]

Что такое?

What is so?

Was ist so?

nonverbneg 07.neg Nenang 2005: 46

Вэваркавна лахананакэдм", серта тарця ни җа".

Wæwarkawna laxananakedm?, s'erta tarç'a n'i җa?.

Wæwarkawna laxananakedm?, s'erta tarç'a n'i3 җa?.

wæwa -rka -wna laxana -nake -dm? s'er -ta tarç'a n'i -3 җa -?

wæwa -rka -wna laxana -naki -dm? s'er? -ta tarç'a n'i -3 җæ -?

adj	-adj.deriv.adj	-n.case	v	-v.mood	-v.pn	n	-n.poss	pr	v	-v.pn	v	-v.cn
плохой	-COMP	-PROS	говорить	-PROB.IMPF	-1SG	дело	-3SG	такой	NEG	-[3SG]	быть	-CNEG
bad	-COMP	-PROS	speak	-PROB.IMPF	-1SG	thing	-3SG	such	NEG	-[3SG]	be	-CNEG
schlecht	-COMP	-PROS	sprechen	-PROB.IMPF	-1SG	Sache	-3SG	solcher	NEG	-[3SG]	sein	-CNEG

Может я говорю это неправильно, но это не так.

Maybe I am not telling you correctly, this thing is not so.

Ich sage es vielleicht falsch und diese Sache ist nicht so.

nonverbneg 08.pos Labanauskas 2001: 70

Нябаконта" сѣнчада вѣва

N'abakonta? s'onzada wæwa.

N'abakonta? s'onzada wæwa3

n'abako -nta? s'onza -da wæwa -3

n'abako -nda? s'onza -da wæwa -3

n	-n.case-poss	n	-n.poss	adj	-v.pn
сестра	-GEN.2PL	внутренности	-3SG	плохой	-[3SG]
sister	-GEN.2PL	inside	-3SG	bad	-[3SG]
Schwester	-GEN.2PL	Innenseite	-3SG	schlecht	-[3SG]

*Внутренность твоей сестры плохая.**My sister is bad inside.**Das Innere meiner Schwester ist schlecht.*

nonverbneg 08.neg Tereshchenko 1965: 66

Тарця сер" вѣва ни ња".

Tarc'a s'er? wæwa n'i њa?.

Tarc'a s'er? wæwa n'i3 њa?

tarc'a s'er? wæwa n'i -3 њa -?

tarc'a s'er? wæwa n'i -3 њæ -?

pr	n	adj	v	-v.pn	v	-v.cn
такой	дело	плохой	NEG	-[3SG]	быть	-CNEG
such	thing	bad	NEG	-[3SG]	be	-CNEG
solcher	Sache	schlecht	NEG	-[3SG]	sein	-CNEG

*Такая вещь неплохая.**Such a thing is not bad.**So eine Sache ist nicht schlecht.*

nonverbneg 09.pos Labanauskas 2001: 71

Няхар" ханм сертабат саво њѣнгу.

N'axar? xanm s'ertabat sawo њѣнгу.

N'axar? xanm s'ertabat sawo њѣнгу3

n'axar? xan -m s'erta -b?nand sawo њѣ -нгу -3

n'axar?	xan	-m?	s'erta	-bʔnand	sawa	ɲæ	-ɲku	-3
num	n	-n.case v	-v.nf-pn	adj	v	-v.deriv.v	-v.pn	
три	нарта	-ACC	сделать	-SUBORD.2SG	жороший	быть	-CONT	-[3SG]
three	sleigh	-ACC	make	-SUBORD.2SG	good	be	-CONT	-[3SG]
drei	Schlitten	-ACC	machen	-SUBORD.2SG	gut	sein	-CONT	-[3SG]

Хорошо бы было если бы ты приготовил три нарты.

It would be good, if you prepared 3 sleighs.

Es wäre gut, wenn du 3 Schlitten vorbereiten würdest.

nonverbneg 09.neg Labanauskas 2001: 14

Нисякэй", тарем мамбат саво нив ɲа".

N'is'akej?, tar'em mambat sawo n'iw ɲa?.

N'is'akej?,	tar'em	mambat		sawo	n'iw	ɲa?		
n'is'a -kej?	tar'em	mam	-bʔnand	sawo	n'i -3	-w	ɲa	-ʔ
n'is'e -koc'e	tar'em?	man	-bʔnand	sawa	n'i -3	-wa	ɲæ	-ʔ
n	-n.deriv.n	adv	v	-v.nf-pn	adj	v	-v.pn	-exl v -v.en
отец	-DIM	так	сказать	-SUBORD.2SG	жороший	NEG	-[3SG]	-EXL быть -CNEG
father	-DIM	so	say	-SUBORD.2SG	good	NEG	-[3SG]	-EXL be -CNEG
Vater	-DIM	so	sagen	-SUBORD.2SG	gut	NEG	-[3SG]	-EXL sein -CNEG

Папочка, если ты это так говоришь, то это не хорошо.

Father, it is not good, if you tell it this way.

Väterchen, es ist nicht gut, wenn du es so sagst.

nonverbneg 10.pos Labanauskas 2001:106

Я сармик ɲока, яв сармик ɲока, нув сармик ɲока.

Ja sarm'ik ɲoka, jaw sarm'ik ɲoka, nuw sarm'ik ɲoka.

Ja	sarm'ik	ɲoka3,		jaw	sarm'ik	ɲoka3,		nuw	sarm'ik	ɲoka3	
ja	sarm'ik	ɲoka	-3	jaw	sarm'ik	ɲoka	-3	nuw	sarm'ik	ɲoka	-3
ja	sarm'ik	ɲoka	-3	jaw	sarm'ik	ɲoka	-3	num?	sarm'ik	ɲoka	-3
n	n	adj	-v.pn	n	n	adj	-v.pn	n	n	adj	-v.pn
земля	зверь	много	-[3SG]	море	зверь	много	-[3SG]	небо	зверь	много	-[3SG]
land	game	much/many	-[3SG]	sea	game	much/many	-[3SG]	sky	game	much/many	-[3SG]
Land	Wild	viel	-[3SG]	Meer	Wild	viel	-[3SG]	Himmel	Wild	viel	-[3SG]

Много животных живущих на земле, много морских животных и много птиц.

There are many land animals, many marine animals and many birds.

Es gibt viele Landtiere, viele Meerestiere und viele Vögel.

nonverbneg 10.neg Labanauskas 2001: 99

Сидя Нэвасяда тыди' цока ни" ца", сидя ёнре.

S'id'a Nəwas'ada tid'u? ɲoka n'i? ɲa?, s'id'a jonr'e.

S'id'a	Nəwas'ada	ti	-d'u?	ɲoka	n'i	-?	ɲa	-?	s'id'a	jon	-r'e
s'id'e	Nəwas'ada	ti	-d'i?	ɲoka	n'i	-?	ɲæ	-?	s'id'e	jonar?	-r'i
num	propr	n	-n.poss	adj	v	-v.pn	v	-v.cn	num	num	-n.deriv.n
два	Newasjada	олень	-3DU	много	NEG	-3PL	быть	-CNEG	два	тысяча	-LIM
two	Newasjada	reindeer	-3DU	much/many	NEG	-3PL	be	-CNEG	two	thousand	-LIM
zwei	Newasjada	Rentier	-3DU	viel	NEG	-3PL	sein	-CNEG	zwei	tausend	-LIM

У двух Нэвасядов оленей было немного, только 2000 штук.

The two Newasjadas did not have many reindeer, only 2000.

Viele Rentiere hatten die zwei Newasjadas nicht, nur 2000.

nonverbneg 11.pos Labanauskas 2001: 114

Вэнекоду цани цока цэвы, сидя юдмян

Wen'ekodu ɲan'i ɲoka ɲæwi, s'id'a judm'an.

Wen'ekodu	ɲan'i	ɲoka	ɲæwi	,	s'id'a	judm'an
wen'eko	-du	ɲan'i	ɲoka	ɲæ	-wi	-3 s'id'a jud -m'an
wen'eko	-da	ɲan'i?	ɲoka	ɲæ	-wV	-3 s'id'e ju? -m'an
n	-n.poss	conj	adj	v	-v.mood	-v.pn num num -num.deriv.num
собака	-3SG	вновь	много	быть	-NARR	-[3SG] два десять -INDEF
dog	-3SG	again	much/many	be	-NARR	-[3SG] two ten -INDEF
Hund	-3SG	wieder	viel	sein	-NARR	-[3SG] zwei zehn -INDEF

У него опять было много собак, приблизительно 20.

He had a lot of dogs again, about 20.

Er hatte wieder viele Hunde, ungefähr 20.

nonverbneg 11.neg Labanauskas 2001: 14

Тэкочида цока нивы" ца", няхар" юрмян

Tekoc'ida ɲoka n'iw'i? ɲa?, n'axar? jurm'an

Tekoc'ida			ɲoka	n'iwiʔ	ɲaʔ,			n'axarʔ jurm'an			
te	-koc'i	-da	ɲoka	n'i	-wi	-ʔ	ɲa	-ʔ	n'axarʔ	jur	-m'an
ti	-koc'e	-da	ɲoka	n'i	-wV	-ʔ	ɲæ	-ʔ	n'axarʔ	jurʔ	-m'an
n	-n.deriv.n	-n.poss	adj	v	-v.mood	-v.pn	v	-v.cn	num	num	-num.deriv.num
олень	-DIM	-3SG	много	NEG	-NARR	-3PL	быть	-CNEG	три	сто	-INDEF
reindeer	-DIM	-3SG	much/many	NEG	-NARR	-3PL	be	-CNEG	three	hundred	-INDEF
Rentier	-DIM	-3SG	viel	NEG	-NARR	-3PL	sein	-CNEG	drei	Hundert	-INDEF

Оленят у него не было много, только около 300 штук.

He did not have many reindeer, only about 300.

Viele Rentierchen hatte er nicht, nur ungefähr 300.

NOS